

No: 1707 – Menş e Adı

ESKİPAZAR SARI TRAVERTEN TAŞI

Tescil Ettiren

KARABÜK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 24.05.2024 tarihinden itibaren korunmak üzere 04.03.2025 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1707
Tescil Tarihi	: 04.03.2025
Başvuru No	: C2024/000164
Başvuru Tarihi	: 24.05.2024
Coğrafi İşaretin Adı	: Eskipazar Sarı Traverten Taşı
Ürün / Ürün Grubu	: Traverten taşı / Diğer
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Karabük Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Bayır Mah. Kemal Güneş Cad. No: 139 KARABÜK
Coğrafi Sınır	: Karabük ili Eskipazar ilçesi
Kullanım Biçimi	: Eskipazar Sarı Traverten Taşı ibareli aşağıda verilen logo ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Eskipazar Sarı Traverten Taşı ibareli logo ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Eskipazar Sarı Traverten Taşı uygun ortamlarda kalsiyum karbonat (CaCO_3) depolanması sonucu oluşan bir tür kalsiyum karbonat kayacıdır. Eskipazar Sarı Traverten Taşının ana bileşimini, bir başka kimyasal sedimanter kaya türü olan kireçtaşına benzer şekilde, kalsiyum karbonat (CaCO_3) oluşturur. Kireçtaşlarından farklı olarak Eskipazar Sarı Traverten Taşı karasal ortamlarda oluşan kimyasal tortul kayaç grubundandır. Eskipazar Sarı Traverten Taşı Pliyo-Kuvaterner yaşlı Karkın formasyonuna ait bir kaya grubudur. Aynı formasyon Bahçepınar formasyonu olarak da adlandırılır. Eskipazar ilçesinde Karkın formasyonu çok sınırlı alanlarda yayılım gösterir ve diğer traverten birimlerinden farklı olarak daha kalın tabakalı ve gözenekli bir yapı sergiler. Kalın tabakalı oluşları blok verimini arttırmakta ve yapıtaşı olarak işletilmelerine olanak sağlar. Formasyonun kalınlığı yaklaşık 35 m'dir.

Travertenler fay zonlarına yakın yerlerde çökelim gösteren bir kimyasal sedimenter kayaç türüdür. Dolayısıyla faylanmanın yoğun olduğu arazilerde traverten oluşumuna rastlamak mümkündür. Eskipazar ilçesinin Kuzey Anadolu Fay Zonuna yakın bir bölgede yer alması, traverten oluşumu açısından kaynak olabilecek uygun jeolojik birimlerin bulunması, coğrafi sınırı traverten çökelişi için uygun bir alan haline getirmiştir. Coğrafi sınırda normal ve verrev atımlı faylanmanın bir sonucu olarak, açılan havzada yeryüzüne ulaşan sıcak mineralli sular topoğrafyaya uygun olarak çökelmiştir. Eskipazar Sarı Traverten Taşının oluşumuna neden olan açılma çatlaklarının izlerine coğrafi sınır içerisinde rastlanır. Eskipazar Sarı Traverten Taşına sarımsı rengini veren demirin bulunduğu laminalarda yer yer saçılımlar gözlenir. Bu saçılımlar demir bakterilerinin izleri sonucu meydana gelir. Bunun yanı sıra Eskipazar Sarı Traverten Taşının ana bileşimini kalsit minerali oluşturur. Kalsit minerali hacimsel olarak %95 oranında CaCO_3 bileşimindeyken, %5'lik bir bölümünde magnezyum (Mg) da bulunur.

Eskipazar Sarı Traverten Taşının kimyasal bileşimlerinin önemli bir bölümünü CaO (en az %50) oluşturur. Bunun yanı sıra, az oranlarda Fe_2O_3 , SiO_2 , MgO ve Al_2O_3 yer alır. Bununla birlikte, petrografik analizler sırasında da belirlenen bazı demir içerikli organizmalar da bileşimlerindeki demir kaynaklarından biridir. Eskipazar Sarı Traverten Taşında sarı renk hâkim olmak üzere, yer yer açık sütlü kahveye, kirli beyaza dönen lamina renkleri de görmek mümkündür. Ancak, Eskipazar Sarı Traverten Taşındaki parlak sarı renk onun en belirleyici özelliğidir. Kimyasal bileşimindeki SiO_2 ise Eskipazar Sarı Traverten Taşının dayanımını artırıcı yönde rol oynar.

Tablo 1. Eskipazar Traverten Taşının Fiziksel Özellikleri

Fiziksel Özellikler	En düşük	En yüksek
Kuru birim hacim ağırlık, (kN/m^3)	22,0	24,5
Doygun birim hacim ağırlık, (kN/m^3)	22,6	24,8

Kütüce su emme oranı, M_w (%)	1,13	3,56
Görünür gözeneklilik, n (%)	2,83	8,47

Üretim Metodu:

Eskipazar sarı travertenini fiziksel ve mekanik özellikleri itibarıyla kolay işlenebilir bir kaya grubundadır. Eskipazar çevresindeki taş ocaklarında sarı travertenler açık ocak işletmeciliği şeklinde işletilir. Eskipazar Sarı Traverten Taşı madenciliği açık ocak işletmeciliği yapılarak işletilmesi ekonomik olarak uygun olması ve yüksek blok verme kapasitesine sahip kaya kütlelerinin, üzerini kapatan örtü tabakasının kazılarak açılması ve sonrasında kaya bloklarının üretilmesi şeklinde gerçekleştirilir.

Eskipazar Sarı Traverten Taşı, açık ocak işletmeciliği ile çıkarılması sırasında ocak aynasından blok üretimi için elmaslı tel kesme yöntemi uygulanır. Elmaslı tel ile blok olarak Eskipazar Sarı Traverten Taşı üretimi için bloğun şev yarmasından koparılması amacıyla en fazla kullanılan yöntemlerden birisidir. Elmaslı tel ile blok Eskipazar Sarı Traverten Taşı üretimi için, üzerinde elmaslı boncuklar dizili olan ve üretimi yapılacak kaya yüzeyi etrafında bir halka oluşturan elmas telin bir döndürme aracı yardımıyla döndürülmesi ve uygulanan sürtünme kuvveti sonucunda bloğun kesilmesi esasına dayanır.

Elmas tel kesme yönteminde bloğun kesilmesi amacıyla kullanılan makina, raylar üzerinde hareket eden bir güç ünitesi ve buna bağlı farklı açılarda konumlandırılabilen bir volandan oluşur. Elmas tel kesme yöntemi, kaya kütlesi üzerinde elmas telin geçirileceği deliklerin açılması ve kesme işleminin yapılması şeklinde iki aşamadan oluşur. Delme işlemi, birbirine dik ve birbiriyle bağlantılı olacak şekilde üç delik açılması şeklinde gerçekleştirilir. Deliklerden düşey olanı ocağın basamak yüksekliğine eşit olacak şekilde açılır. Yatay ve ilerleme yönüne dik olan delik ilerleme dilimi uzunluğunda, yatay ve ilerleme yönüne paralel olan delik ise üretimi planlanan blok boyutundadır. Diğer bir ifade ile delik uzunlukları üretimi yapılacak bloğun boyutunu belirler. Elmas tel ile kesim işleminde önce alt yüzey kesimi, sonra yan yüzeylerin kesimi yapılır. Öncelikle yatay olan iki delikten elmas tel geçirilir, elmas tel burğu ile sarılır ve kesme makinasının volanından geçirilerek iki ucu presle sıkıştırılarak veya vidayla bağlanır. Bloğun kesim işlemi, deliklere su verilmesi, elmas tel kesme makinasının volanının döndürülmesi ve makinanın geri çekilmesiyle elmas telin gerdirilmesi şeklinde yapılır. Elmas tel kesici ray sonuna geldiğinde durdurularak öne alınır ve elmas tel kısaltılarak aynı işlem tekrarlanır. Bloğun alt yüzey kesildikten sonra, telin ve makina volanının konumları değiştirilerek blok yan yüzeyleri kesilir ve blok kaya külesinden çıkartılır.

Eskipazar Sarı Traverteninde süreksizlik aralığının yüksek ve süreksizlik sıklığının az olmasına bağlı olarak bu travertenler yüksek blok verme kapasitesine sahiptirler. Bu nedenle sektörde oldukça tercih edilebilir konumdadırlar.

Denetleme:

Denetimler; Karabük Ticaret ve Sanayi Odası koordinatörlüğünde; Eskipazar Belediyesinden, Eskipazar Kaymakamlığından ve Karabük Ticaret ve Sanayi Odasından konuda uzman birer kişinin katılımıyla 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından yapılır. Denetimler düzenli olarak yılda bir defa, ayrıca gerekli görülmesi ve şikâyet halinde ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetim mercii tarafından; Eskipazar Sarı Traverten Taşının Eskipazar ilçesindeki taş ocaklarından temin edilip edilmediği, üretim metoduna uygunluk ile Eskipazar Sarı Traverten Taşı ibaresinin, logosunun ve menşe adı ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir. Ayrıca gerekli olması durumunda ürünün fiziksel ve kimyasal özelliklerinin uygunluğu denetlenebilir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.